

Ur årets statsverksproposition

Under rubriken "G. Brandväsendet" upptager årets statsverksproposition följande utgiftsposter av mera allmänt intresse.

Departementschefen föreslår att medel anvisas för följande *kurser vid statens brandskola*: 1 brandchefskurs kat. I (2. perioden), 1 brandmästarekurs kat. I, 2 brandförmanskurser kat. I, 1 brandchefskurs kat. II, 1 brandmästare- och brandförmanskurs kat. II, 12 brandchefskurser kat. III, 10 repetitionskurser kat. III, 1 mästarekurs för skorstensfejare, 1 gesällkurs för skorstensfejare och 32 skogseldsläckningskurser.

Statens brandskola har genom departementschefens förslag icke fått sina anslagsäskanden tillgodosedda i den grad, som föreslagits. Styrelsen för skolan har nämligen äskat anslag för ytterligare 1 repetitionskurs för brandchefer kat. II, 1 repetitionskurs för brandmästare och brandförmän kat. II, 1 mästarekurs för skorstensfejare och 1 skogseldsläckningskurs.

Till Svenska Brandkårernas Riksförbund tillstyrker statsrådet ett oförändrat statsbidrag om kronor 5.000:—. För Svenska Brandskyddsföreningen har statsrådet tillstyrkt oförändrat kronor 2.000:—.

Till förebyggande och släckning av brand föreslår såväl statsrådet som stats-

kontoret ett anslag om kronor 700.000:—, vilket belopp med kronor 100.000:— överstiger det av Civilförsvartsstyrelsen och riksbrandinspektören äskade anslaget. Beloppet föreslås uppdelas med kronor 250.000:— till skogsbrandbevakning, kronor 60.000:— till nybyggnad och underhåll av brandtorn m. m. och kronor 390.000:— till ersättning för verksamhet vid brandsläckning m. m.

Departementschefen anmäler härvid också, att riksbrandinspektören framställt om upphävande av kungörelsen den 2 december 1938 angående statsbidrag till kommuns skogsbrandväsen. Enligt denna kungörelse må kommun, vars kostnader för skogsbrandväsendet i betraktande av kostnadernas storlek samt kommunens ekonomiska förhållanden i övrigt finnas vara för kommunen betungande, kunna erhålla statsbidrag med högst tre fjärdedelar av de nödvändiga kostnaderna. Statsbidrag enligt kungörelsen har icke utgått efter budgetåret 1943/44. Emellertid anmäler statsrådet även följande: "1950 års besparingsutredning har i en under december 1950 avgiven promemoria framfört vissa förslag rörande anslagen under elfte huvudtiteln. I promemorian föreslås bl. a., att grunderna för utbetalande av ersättning för verksamhet vid brandsläckning omprövas i syfte att nedbringa statsverkets kostnader." Bl. a.

riksförbundet har beretts tillfälle att yttra sig i denna fråga.

Civilförsvarsstyrelsen har hemställt att till *bidrag till kommunerna för anläggande av branddammar* anvisas 900.000:— kronor. Statskontoret har ansett att anläggande av kommunala branddammar även är ett arbetskraftsspörsmål, och säger "Om denna angelägenhetsverksamhet prövas så angelägen, att den anses böra upprätthållas i av kommunerna önskad omfattning, förefaller det uppenbart att ett väsentligt förhöjt anslag är erforderligt, då reserverade anslagsmedel ej längre stå till förfogande". Detta yttrande baserar sig på det faktum att f. n. ineliggiga ansökningshandlingar av i runt tal 5 miljoner kronor, motsvarande 2,5 miljoner i statsbidrag, och att endast kronor 305.509:— stå till förfogande. Trots detta har departementschefen i rådande läge icke kunnat sträcka sig längre än att föreslå oförändrat belopp kr. 300.000:—.

Medelsbehovet för nästa budgetår till statsbidrag till kommuner för uppförande av brandstationer beräknar civilförsvarsstyrelsen till kronor 300.000:—. Statsrådet föreslår härvid utan särskild motivering ett anslag av kronor 100.000:—.

För *inköp av brandmateriel för civilförsvarsändamål* har styrelsen hemställt om ett anslag av kronor 4.340.000:—. Styrelsen påpekar att bristerna i utrustningen uppgå till sammanlagt kronor 24.863.622:—, och föreslår att denna brist skall ersättas under en längre tidsperiod. Under motivering att på tilläggsstat till riksstaten 1950/51 anvisats kr. 7.205.000:— har departementschefen föreslagit kronor 2.680.000:— fördelat enligt följande: för motorsprutor 910.000:—, för rörtransportvagnar 140.000:—, för snabbkopplingsrör 340.000:—, för brandslang 490.000:— och för tappkransslang och övrig materiel 800.000:— kronor.

A. H.

Detta märke

på Edra försäkringsbrev garanterar

ett effektivt försäkringskydd

Vid försäkringsbehov anlita därför

HANSA

STOCKHOLM

Telefon: 23 85 40.

Kolsyra för eldsläckning

Av vice brandchefen B. Jadö

Kolsyra kommer mer och mer till användning som eldsläckningsmedel och flera brandkärer planera att utöka den medhavda kolsyremängden genom att förse utryckningsfordonen med stationära kolsyrebatterier.

Då kolsyran har flera speciella egenskaper, uppkommer i samband härmed åtskilliga problem, sådana som hur ett kolsyreaggregat skall vara placerat, hur kolsyremängden skall kontrolleras, hur mycket kolsyra som erfordras för kvävning m. fl. frågor.

Kolsyrans egenskaper.

Kolsyra (koldioxid CO_2) är vid normal temperatur och tryck en gas med vikt 1,524 i förhållande till luft. Vid komprimering övergår den lätt till vätska. Vid 0°C är ångtrycket 35 atm och vid 31°C (CO_2 :s kritiska temperatur) 75 atm. Vid -54° är ångtrycket av flytande kolsyra 5 atm och ångtryckskurvan för flytande kolsyra skär här samma kurva för fast kolsyra (kolsyresnö). Denna temperatur är således kolsyrans smältpunkt. Kokpunkten för fast kolsyra ligger vid -79° . Om man därför har flytande kolsyra under tryck och låter trycket falla till atmosfärtryck, vill vätskan först avkylas till -54° på grund av den vid delvis förångning bundna värmen, varefter den övergår i fast form — fryser — och nu avkyles ytterligare till -79° . Det är detta fenomen, man använder sig av vid framställning av kolsyresnö. Vid temperaturer över $31,3^\circ$ förblir kolsyra i gasform, hur högt den än komprimeras.

Kolsyra förvaras i stålcyllindrar, som provtryckas till 190 atm. Då ventilen öppnas, äger en trycksänkning rum, varvid kolsyran förångas under kraftig temperatursänkning. Man räknar med att vid mycket hastig utströmning cirka 30 % av kolsyran i en behållare övergår till

”snö” och resten övergår i gasform, som samtidigt tjänar som utdrivningsmedel för ”snön”. På grund av de låga temperaturer, man har att räkna med, föreligger risk att kolsyran fryser i ledningar eller munstycken, som därigenom skulle täppas till. Kolsyrebehållare för eldsläckning äro därför försedda med anordningar, som förhindra detta. Från ventilen går ett s. k. ståndrör ner mot cylinderns botten. Se fig. 1. För industriellt bruk använder man vanligen endast kolsyra i gasform och behållarna äro därför anordnade konstruerade, bl. a. utan ståndrör.

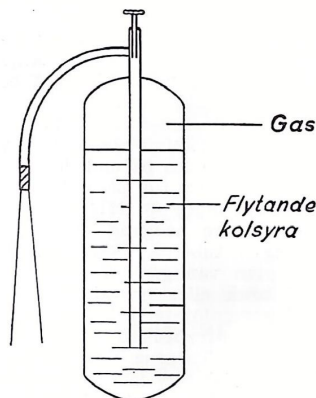

Fig. 1.

Släckningsverkan.

Bästa eldsläckningseffekt uppnås, om så mycket som möjligt av kolsyran övergår i fast form. Då ”snön” träffar det brinnande objektet övergår den hastigt till gas, och härvid bindes en viss värmemängd. Man erhåller således vid sidan om kvävningen, som är kolsyrans främsta släckande egenskap, även i viss mån

en avkylning. På grund av att den gasformiga kolsyran är tyngre än luften, sjunker gasen ned över den brinnande ytan och utestänger luften, som finns ovan denna. Vid släckning utomhus är det därför av största vikt att släckning sker med vinden, så att kolsyregasen blåser ut över elden.

I slutna utrymmen sker släckning med kolsyra genom att luften uppblandas med kolsyra, så att syreprocenten sjunker från normalt 21 % till under 15 %, då elden slocknar på grund av brist på syre. Man räknar med att en kolsyremängd motsvarande 25 % av rummets volym är tillräcklig, men då läckage icke helt kan undvikas, får man beräkna kolsyremängden med en viss marginal. Om man tänker sig en brand i ett rum, måste man ha klart för sig ungefär, hur stort fritt lufttrum, som skall fyllas. Om det fria rummet uppgår till 15 % för ett lastrum om 500 m³, skall man således fylla ut med 25 % i 75 m³ (15 % av 500 m³) eller nära 20 m³ kolsyra. 1 kg kolsyra motsvarar cirka 500 liter gas. Åtgången blir därför minst 40 kg kolsyra eller 4 behållare om 10 kg vardera.

Behållare av olika fabrikat tömmas på något olika tider. Man räknar med att en 10-kg:s tub tömmas på omkring 2 minuter och en 20-kg:s tub på omkring 5 minuter. Omladdning av tub behöver icke ske vid mindre nedgång av innehållet. Minskning i tuberna beror sällan på läckage utan vanligen på att apparaten tagits i bruk eller provats. Därest vid kontroll konstaterats, att mer än 15 % av innehållet förbrukats, skall omladdning äga rum. Tuberna böra *omladdas* ej påfyllas, då risk förefinnes att vatten genom kondensering bildats efter minskning av innehållet.

Det är av största vikt, att ventilen öppnas så snabbt som möjligt för att flytande kolsyra skall kunna pressas ut i snöröret och där övergå till "snö". Det finns tre slag av ventiler, nämligen rattventiler, snäbventiler och ryckventiler, av vilka den sistnämnda typen öppnar hastigast och därför är bäst. Dessa ha emellertid den nackdelen att de inte gå att stänga förrän behållaren är tom.

Förångning av flytande kolsyra till gas pågår vid gränsen mellan vätska och gas medan den flytande kolsyran sjunker undan för undan. Förångning äger rum inne i behållaren så snart ventilen öppnas i sådan utsträckning att trycket på gasen ovan vätskeytan blir lika stort som före uttömningen av flytande kolsyra. Innehållet är således hela tiden både vätska och gas och först då tuben är nästan tom endast gas. *Trycket i en kolsyresnösläckare är därför så gott som konstant ända tills apparaten är nästan tom, under förutsättning att temperaturen icke ändras.* Detta är den ena av anledningarna till att man inte kan kontrollera mängden i släckaren genom att mäta trycket. Den andra anledningen är att en temperaturväxling på endast 5° kan medföra en tryckökning av 22 atm, vilket framgår av nedanstående tabell. Högsta tillåtna fyllning av kolsyra är 1 kg pr 1,34 liter av behållarens vattenvolym.

grader	atm	ökning i atm pr 5°
0	34	6
5	40	6
10	45	5
15	51	6
20	58	7
25	77	19
30	98	21
35	116	18
40	137	21
45	159	22
50	181	22
52	190	9 pr 2° eller omkr. 22 atm pr 5°

Som synes medför en temperaturökning av 5° redan vid så låga temperaturer som från 20 till 25° en ökning av trycket med 19 atm.

Vid början av fyllningen finnes all kolsyra i behållaren i gasform, men när trycket kommit upp till det som i ovanstående tabell motsvarar rådande temperatur, blir kolsyran åter vätska. Behållarna få aldrig fyllas helt med flytande kolsyra, utan en "gaskudde" lämnas kvar överst. Om man fyller behållaren enligt ovan med 1 kg kolsyra pr 1,34 liter av volymen, blir gaskudden tillräcklig.

HELMASK nr 757 V

Bicapas nya helmask har fått nr 757V som beställningsnummer. V efter beställningsnumret betecknar att masken är försedd med in- och utandningsventil. Utan dessa båda ventiler är beställningsnumret 757. Masken är av samma höga kvalitet som sin föregångare, nr 747, vilken ej längre tillverkas.

Bandstället är tillverkat av gummi och är av ny konstruktion. Individuell inställning av bandens längd sker samtidigt med påtagning av masken. Automatiska låsanordningar. Bandstället är lätt utbytbart.

Helmask nr 757 ..... Kr. 25:— per styck
Helmask nr 757V med in- och utandningsventil ..... Kr. 27: 60 per styck

BICAPA
STOCKHOLM

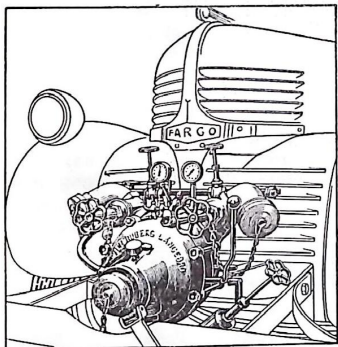
BIRGER CARLSON & Co AB

Kaptensgatan 6

STOCKHOLM

Tel. 67 91 30 (växel)

FRONTPUMPAR

för upp till 2000 m/lit.
vid 9 kg/cm²

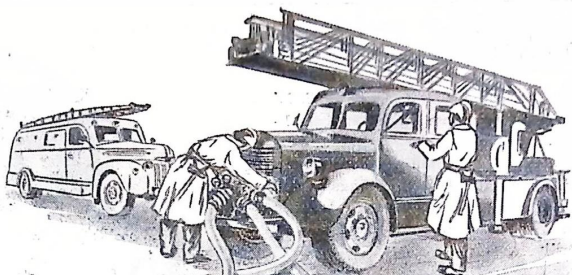
Med avgasevakivering, oljekylning och synkr. koppling till motorn.

Kort leveranstid.

Wilh. Rubergs Fabriks-Aktiebolag

LANGEBRO

Tel. Kristianstad 10174 och 10178

I mer än 90 år...

har brandmän runt om i landet förlitat sig på
Jonsereds brandslang — som motsvarar förtroendet.
Noggrant utvald råvara. Specialbehandling av garnet
mot röta. Rundvävning samt fortlöpande noggrann kontroll...
allt detta garanterar att varje slanglängd håller av
Svenska Brandkärernas Riksförbund fastställda for-
d-
ringar betr. lälhet och sprängningstryck.
Begär **Jonsereds llneslang med 2**
blå ränder — svensk produkt
av högsta kvalitet.

Jonsereds

där tradition förenas med modern teknik

JONSEREDS FABRIKERS AKTIEBOLAG • JONSERED
GRUNDAT 1833

Auktoriserade {
återförsäljare: BRISSMANS BRANDREDSKAP, Halmstad
A. B. HENRIKSSONS BRANDREDSKAP, Stockholm - Göteborg - Malmö - Sundsvall
ODENIUS A.-B., Göteborg • A.-B. PUMPINDUSTRI, Göteborg - Stockholm - Malmö

Kolsyresnösläckare äro frostfria intill -40° . De äro emellertid mycket känsliga för värme, som påverkar släckaren såväl ur effektsynpunkt — kolsyran övergår i gasform — som med hänsyn till risken för explosion. Kolsyrebehållare böra därför icke förvaras öppet utomhus. *Vid brand skola de behandlas precis som alla andra gastuber.* Som regel äro kolsyrebehållare icke försedda med sprängmembran i Sverige.

Som strålrör vid släckning med kolsyra använder man s. k. snörör, vilket är tillverkat av isolerande material för att hindra kolsyran att taga värme från luften. Snörören, som variera till formen, äro försedda med handskydd av trä för att skydda strålföraren mot köldskador.

Vid handapparater utgöres förbindelsen mellan behållare och strålrör av pansarslang. Vid stationära anläggningar användes s. k. högtrycksslang (metallomspunnen gummislang). Slangen bör icke vara längre än 40 meter, och bör lämpligen uppdelas i längder om 20 meter vardera.

Kolsyrebatterier på brandfordon.

Som framgår av ovanstående gäller det att vara väl förtrogen med kolsyrans egenskaper för att få bästa effekt vid släckningen. Ur belastningssynpunkt på en bil eller ett speciellt kolsyrebatteri på en kärra, torde det vara bäst att ha kolsyretuberna liggande. Härvid bör man tänka på att de med lätthet skola kunna borttagas för kontrollvägning samt laddning. Då man måste ha kolsyran i flytande form genom ståndröret, måste detta vid liggande tuber utföras på sätt som framgår av fig. 2. Slutändan på röret

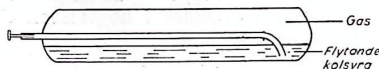

Fig. 2.

böjes nedåt, så att det blir flytande kolsyra och ej gas som stiger upp. Ståndröret är fäst vid ventilen och kan alltså böjas åt visst håll i förhållande till utloppet. Vid placeringen av aggregatet

måste man därför utanpå tuberna ha ett märke, som utvisar hur dessa skola placeras. Fabrikerna, som tillverka tuberna, kunde kanske framdeles förse den böjda delen med en kulle, så att ståndrörets ända av sin egen tyngd pekar nedåt, hur än tuberna placeras. Som tidigare framhållits, är placeringen av tuberna av synnerligen stor vikt och hänsyn härtill bör tagas även vid aggregatets placering på eldsvådeplatsen. Man erhåller nämligen icke full effekt, om tuberna komma att ligga med bottenarna högre än ventilerna, vilket kan bli fallet, om markytan icke är plan.

Även vid användning av handapparater med kolsyra måste man tänka på, att man endast får gas, som strömmar ut och ingen "snö", om man håller apparaten vågrätt eller vänd upp och ned. Man skall således hålla apparaten med ventilen högre än botten.

Vid inandning av kolsyra tillföres kroppen ej tillräckligt med syre, varför medvetlöshet inträder. Kolsyra innehåller emellertid inga fär för kroppen skadliga eller giftiga ämnen, varför konstgjord andning är tillräcklig för att återställa den medvetlöse. Vid arbete i lokaler, där kolsyra sprutas in bör helskydd (friskluftsapparat eller syrgasapparat) komma till användning.

Sammandrag.

Kom ihåg att prova behållarna, så att icke vikten nedgått under föreskriven procent.

På eldsvådeplatsen skall ventilerna genast öppnas för fullt.

Tuberna skola alltid skyddas för värme.

Tuberna skola förvaras på sådant sätt, att de icke utsätts för stora temperaturväxlingar.

Han, hon och handpumpen.

Han: Du talar om mina extravaganser. När gör jag onödiga utgifter, om jag får fråga?

Hon: Tänk bara på den där eldsläckaren, som du köpte för fyra år sedan! Har vi nånsin använt den t. ex.

BRANDKÅRSRADIO

Brandmästare *Eric Siljeholm*, som i fjol erhöill stipendium av Riksförbundet för studium av bilradioanläggningar, lämnar här en berättelse från sitt studiebesök i Köpenhamn.

Radio på brand- och ambulansbilar kommer alltmera till användning vid de större brandkårerna. Under ett tiotal år har de första radioanläggningarna varit i bruk i vårt land, varvid man insett vilken betydelse detta förbindelsemedel har. Anläggningarna äro numera av så hög teknisk utformning att säkerheten i dess funktion kan anses fullt tryggad.

Våra svenska bilradioanläggningar äro i flera fall kombinerade med polisradion. I stort sett fungerar denna kombination tillfredsställande, men ibland kan kollisioner icke undvikas, såsom vid brandutryckning då även polis kallas till brandplatsen per radio. Radion blir vid sådana tillfällen upptagen av den ena kanske till förfång för den andra. Där ambulansbilar, som betjänas av brandkåren, äro utrustade med radio ökas radions användningsfrekvens så betydande, att separat anläggning härför kan anses motiverad för erhållande av friktionsfri förbindelse. Vissa städers brandkårer har av Civilförsvarsstyrelsen erhållit tillstånd att i fredstid nyttja för civilförsvaret ämnade bilradioanläggningar. Kommunen har i sådana fall fått bidra med en tredjedel av anskaffningskostnaderna och svarar i fredstid för skötsel och underhåll. En förutsättning är att även Kungl. Telegrafstyrelsen ger tillstånd för innehav och i samband härmed tilldelar frekvens för fredsbruk.

Vid ett studiebesök i Köpenhamn gavs tillfälle att taga del av hur Köpenhamns brandkårer ordnat sina radioförbindelser samt besöktes två fabriker för tillverkning av bilradiotelefoner, firma M. P. Pedersen och Det Store Nordiske Telegrafskab A/S (Storno).

Utrustningen vid Köpenhamns brandkår.

Köpenhamns brandkår har mångårig erfarenhet av radio på brand- och ambulansbilar, där radio användes på fordon redan på trettioalet. Under kriget beslagtogs radioutrustningarna, varför helt nya utrustningar sedermera måst anskaffas. Uteslutande användes numera s. k. FM system av M. P. Pedersens fabrikat. Huvudsändaren är på 250 Watts effekt och placerad vid Sundby vattentorn. Mottagaren är monterad vid högzonsvattenreservoaren Brönshøjevej. Anläggningarna äro fjärrmanövrerade från brand-AC. S. k. duplex system användes, varför dubbel frekvens erfordras (47,0 och 53,0 Mc/s), ambulansbilarna dock för simplex. Duplex system innebär att sändning resp. mottagning sker på två frekvenser, varför förbindelsen är oberoende av omkoppling mellan sändning och mottagning och på så sätt liknar vanlig telefoning. Förbindelse mellan bilar måste därför ske över huvudstationen. Vid simplex sker sändning resp. mottagning på samma frekvens. Brandbilarna kallas med selektivt anrop. Därigenom kan viss bil kallas utan att anropet höres i andra bilar. Anordningen fungerar så att vid alarmringcentralen numret intryckes för den bil som skall anropas, eller om finger-skiva användes slås numret på denna. En modulerad ton, som överensstämmer med bilens selektiva anrop, skickas ut på bärvågen, signalen kommer i högtalaren eller till en summer i den anropade bilen, mikrotelefonen avlyftes från sin hållare och mottagaren är därmed inkopplad. Det selektiva anropet gör trafiken smidigare. Dess största värde ligger dock på det tekniska planet, ty då en vagn åker i avvaktan på anrop från huvudstationen, vilket säkerligen är längsta delen av körtiden, äro apparaterna icke helt tillkopplade. Strömförbrukningen för en 20

NYHET!

Sparklets Lätttransportabla

Återupplivnings- apparat "R. J. C."

i behändigt etui — en speciell
AMBULANS-utrustning.

Användes av **Brandkärer, Röda
Kors, Polis, Läkare och Indu-
strier m. fl.**

*Begär prospekt och pris
från ensamförsäljarne:*

Brandmannens mod och ansträngning är förgä-
ves, om den nödställdes andning får upphöra —
snabbt ingripande med en "Sparklet"-apparat är
av vital betydelse för framgången.

ODENIUS

AKTIEBOLAG

Ö. Hamngatan 16 — G Ö T E B O R G — Tel.: 13 69 35, 13 69 47, 13 15 96

Brandchefer

Har Ni tänkt på att skydda Edra egna anläggningar mot eldsvåda?

Senast i december 1950 drabbades en brandstation av eld.

Låt därför installera **AUTOMATISKT BRANDALARM SYSTEM
TJEDER.**

Vi utarbeta utan kostnad eller förbindelse för Er en offert, om vi
erhålla ritningar över de byggnader, som Ni önskar skyddade.

AUTOMATISKT BRANDALARM AB

Stockholm

MALMKÖPING
tel 338 växel

Göteborg

Av försäkringsbolagen godkänd anläggningsfirma

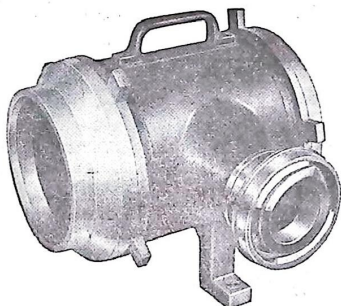

SLANGRENGÖRING

har hitintills varit ett svårt och tidsödande
arbete, som emellertid nu har lösts med

AMASON

SLANGTVÄTT

Hundratals belättna brandchefer kunna intyga hur tvättningsarbetet
efter anskaffandet av AMASON slangtvätt går som en dans.

Omgående leveranser.

Insänd er förfrågan eller rekvisition *i dag*.

Offert och specialprospekt

från

ensamförsäljarna

MOLIN & WESTBERG

M A L M Ö

Specialfirma i brandredskap

NORRA VALLGATAN 34

Tel. Malmö 388 40, 759 12

W station blir då endast 2,3 A vid 12 volt. Radioanläggningen kan därför köras på bilens eget batteri och utan extra generatorer, apparaterna utsättes för mindre slitage och dess livslängd ökas. Extra laddning av batterier i bilar med stor radioanläggning ordnas då bilarna stå i garage genom direkt anslutning till laddningsanordningen genom särskilt uttag bak på bilarna. Anslutningssladden bortkopplas automatiskt när vagnen åker ut. Personalen vid brand-AC å huvudbrandstationen sade sig vara fullt belåten med radioutrustningarna och som belägg för dess användning kan nämnas, att under augusti månad dirigerades ambulans per radio 92 gånger. Radio fanns på tre ambulansvagnar.

M. P. Pedersens radiotelefoner.

M. P.-bilradiotelefonen tillverkas i tre storlekar: 10, 20 och 50 Watt effekt. Anläggningarna äro uppbyggda efter ett blocksystem, så att enheterna äro lika för de olika storlekarna och skilja sig endast på utförandet av kraftförsörjningen och slutrören i sändarna. Enheterna, d. v. s. sändare, mottagare och kraftaggregat, äro apterade på fordonet på sådant sätt, att utrustningen enkelt och snabbt kan flyttas och placeras i annan bil; antenner och förbindelsekablar måste givetvis då finnas i båda fordonen. En sådan omflyttning kan utföras av icke sakkunnig person eftersom någon inställning för anpassning till bilens antenn icke är nödvändig. Anläggningen köres då med s. k. "halv kraft" till dess apassning utföres med instrument. Fördelen härmed är, att

när en vagn ställes för reparation kan radioutrustningen flyttas till en annan. Genom apparaternas byggnad och med användande av miniatyrrör har man lyckats få anläggningarna så små att placering i bilarna icke medför några svårigheter; måtten på en 20-Wattstation typ MP är endast $10 \times 28,5 \times 50$ cm. Anläggningarna äro för duplex system, men kunna givetvis även användas för simplex. Samtliga typer äro utrustade med anordningar för selektivt anrop. Till bilarna kan även anslutas anropsrelän som tillkopplar signalhornen. Anrop kan då uppfattas på betydande avstånd från anropad bil, vilket är till stor fördel för manskap å brandbil, som måst avlägsna sig från densamma.

Store Nordiske Telegrafelskab A/S (Storno).

Storno tillverkar två typer av mobila FM-radiotelefoner på resp. 10 och 20—30 Watt. Den mindre typen, modell Standard, är endast för simplex, räckvidden är enligt uppgift 30 à 40 km. på 40 och 70 Mc-banden. Räckvidden är givetvis beroende av huvudstationens storlek och dess antens läge samt geografiska förhållanden. I apparaterna äro sändare, mottagare och kraftaggregat monterade under ett hölje med måttet $40 \times 40,5 \times 13$ cm. På grund av dess ringa storlek medför placering i bil inga svårigheter, den kan placeras under bilsätet eller i bagagerum, den levereras för stående eller ligande montage. Manöverenheten, som består av startknapp och kontrollampa, mäter $7 \times 9,5 \times 5$ cm., är monterad på hög-

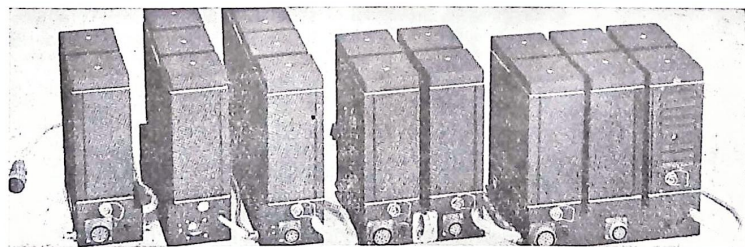

Bild 1. 5 olika sändar-mottagare från 10 till 50 watt.

talarens chassi, högtalaren användes även som mikrofon. Till manöverenheten hör en tryckknapp, som intryckes vid sändning. Denna placeras lämpligast på bilens instrumentbräda. Med hänsyn till anläggningens små dimensioner och ringa vikt, 16,5 kg., samt att den kan köras på bilens eget batteri, är den idealisk för brand- och ambulansvagnar där utrymmet som regel är mycket begränsat.

Den större typen för duplex system är utrustad med selektivt anrop och för fyra frekvenskanaler. Sändare, mottagare och kraftaggregat äro monterade till särskilda enheter, som placeras i ett gemensamt hölje. Enheterna glida på skenor in i höljet och anslutes automatiskt med flatstiftskontakter. På manöverenheten finnes bl. a. en röd lampa märkt "Upptaget", som lyser när huvudstationen är upptagen av trafik till annan bil, vidare finnes en grön lampa, som tändes när anrop gäller den egna bilen och lyser tills anropet besvaras. När man tillfälligt lämnat bilen kan man vid återkomsten se om bilen kallats under bortovaron. Manöverenheten är placerad under instrumentbrädan och intill densamma är mikrotelefonen upphängd, lätt tillgänglig.

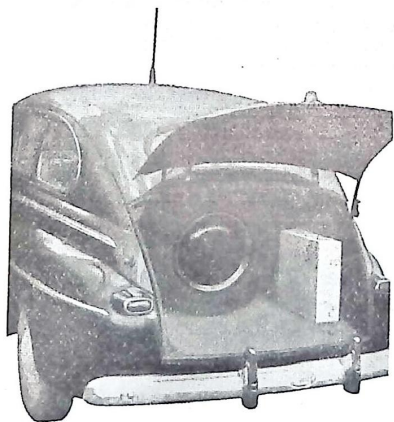

Bild 2.

Bild 3.

10 watts anläggning idealisk.

Som helhetsintryck kan sammanfattas att de danska bilradioanläggningarna äro av hög kvalitet och mycket driftsäkra, kraftförsörjningen väl tillgodosedd och förbilligad som ovan angivits.

Det synes vara värt överväga att, såvida små 10 watt bilradioanläggningar giva tillräcklig sändningsradie, sådana borde vara idealiska på grund av låg vikt, små dimensioner och ringa strömförbrukning, för brand- och ambulansbilar även hos oss.

I Danmark användes vanligen duplex system. I vårt land har telegrafstyrelsen hittills icke medgivit användning av flera frekvenser för brandkåren. Vi äro därför hänvisade till simplex, som kanske icke har så stor betydelse. Att tala och svara simplex är en vanesak, som endast i början kan ha sina besvärligheter.

Ännu en samövning med brandkårer i Södermanlands län

I en artikel i Brandkärstidskrift nr 9/1950 gav jag bragelöftet att vid kommande större samövningar inordna lottakår och Röda korset i samarbete med brandkårer. Nu har ett dylikt evenemang gått av stapeln och här följer en redogörelse över händelseförloppet.

Som upptakt hölls veckan före "krigsråd" med "edsvurna" medhjälpare och personlig kontakt med cheferna för samtliga i övningen deltagande organisationer (i likhet med förspelet till Gripsholmsövningen, Brandkärstidskrift 9/1950).

Förutsättning.

Genom en desperat pyromans vettlösa framfart invid och omkring Björkviks kyrka hotade katastrofbrand hela bebyggelsen med kyrka, kyrkoherdebostad, kommunalhus, verkstadsbyggnad och privata boningshus.

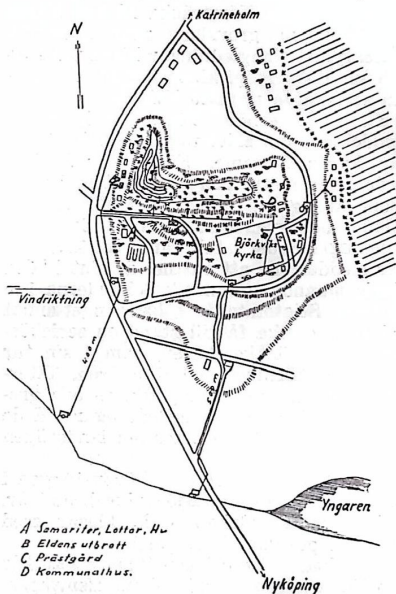
Kl. 13.11 observerades att eld utbrutit samtidigt i två bostadshus nere vid landsvägen strax intill prästgården (se B. å skissen). I den kraftiga vinden — 10 à 12 sekundmeter, västlig — antändes skogen och hotade prästgården och kyrkan.

Rökmassorna tätnade mer och mer och det blev av nöden att igångsätta ett fingerat räddningsarbete av kyrkans värdeföremål. I kommunalhuset (D) fanns ett par åldringar å övre våningen. De kunde icke taga sig ut på grund av den intensiva röken. Brandkårens uppgift blev att rädda dessa gamla.

I planläggningen för övningen förut-sattes att kyrkan skulle kunna räddas om vissa angivna uppgifter hade slutförts före ett bestämt klockslag. Kunde fyra vattenfyllda slangar vara klara vid kyrkan inom 45 minuter från det branden upptäcktes nere vid bostadshusen vid landsvägen, kunde kyrkan räddas. Detta lyckades även.

Övningens förlopp.

Björkviks brandkår, nåddes av larm kl. 13.11 och fick vid sin framkomst kl. 13.34

orientering om eldens omfattning och spridningsområde. Kårens chef kallade i detta läge hjälp från närbelägna brandkårer samt hjälp från socknens lottor, Röda kors och hemvärn. Kl. 13.20 hade Björkvikskåren vatten framme för seriekörning med en utlagd slanglängd av 400 m. Kl. 13.55 hade kåren vatten framme vid eldsvådeplatsen sedan de framdragit ytterligare 400 m. grovslang. Tid från inkommet larm till släckningsingripande med grovslang var 26 minuter. 800 m. grovslang var då utlagd. Seriekörningen gick bra.

Kl. 13.18 erhöll Kila brandkår larm. Kl. 13.34 var kåren framme, Körsträcka 10 km. Ordonnans mötte och anvisade uppställningsplats för motorspruta samt lämnade orientering om läget. Kl. 13.37 var Kilakårens motorspruta körklar. 500 m.

grovslang utlades för seriekörning. Kl. 13.47 var vatten framme för seriekörning.

Kl. 13.19 nåddes Jönåkers brandkår av meddelandet om släckningshjälp. Kl. 13.40 var kåren framme strax vid kyrkan norr om landsvägen. Körsträcka 18 km. Kåren utlade 350 m. grovslang samt hade två vattenfyllda slangledningar klara vid kyrkan kl. 13.52 resp. kl. 13.55. Jönåkerskårens seriekörde nu med Kilakåren.

Kl. 13.28 erhöll Stigtomta brandkår meddelande om släckningshjälp. Kl. 13.55 var kåren framme. Körsträcka 25 km. Ordonnans mötte och anvisade en brunn, "som aldrig sinade". 200 m. grovslang utlades och grenades. Kl. 14.02 är släckningsingripandet i full gång. Kl. 14.04 ingår meddelande att vattnet är slut i "den aldrig sinande brunnen". Sekunderna äro dyrbara. Stigtomtåkåren hade inget annat val än att söka få till stånd en seriekörning med Jönåkerskåren, som i sin tur hade seriekörning med Kilakåren. Ytterligare 400 m. grovslang utlades och grenades till två smalslangledningar vid de hotade byggnaderna öster om landsvägen och kyrkan.

Kl. 13.47 räddades de båda instängda i kommunalhuset av Björkviks brandkår. (Livräddningsredskap s. k. klosax med lina och gördlar + stegar.)

Nu hade hemvärnsmännen, lottakår och Röda korspersonal anlänt. Hemvärnsmännen under befäl av sin chef fick till uppgift av skadeplatsbefälhavaren, brandchefen Jakobsson, dels att slå ned sekundärbränder, som visade tecken att uppstå på en mängd platser, dels vidtagna evakuering av kyrkans dyrbarheter, dels ock att dirigera landsvägstrafiken.

Röda korspersonalen fick ingripa vid fem fingerade olyckor.

1. Brandman (avskuren pulsåder) 2. Brandman (rökförgiftad, medvetslös). 3. Brandman (krossår i bakhuvudet). 4. Brandman (lärbensbrott). 5. Brandman (svåra brännskador).

Anm. Skadorna 4 och 5 fingerades ha uppstått då släckningsmanskap sökte rädsla ett svetsningsaggregat i en mekanisk verkstad norr om kommunalhuset. Aggregatet exploderade, elden spred sig men nedkämpades av Björkviks och Stigtomta brandkårers reservmanskap.

Sammanfattning.

Meningen med denna övning var att vi skulle söka lära brandkärorna på landsbygden att vid katastrofer samarbeta med varandra och med andra organisationer. Röda korset har en självklar uppgift, ty det blir så gott som alltid personskador vid en storbrand. Hemvärdet får sina specialuppgifter, trafikdirigering, bärgning och bekämpande av sekundärbränder. Lottornas uppgift är också given, nämligen att svara för proviantering.

Vid den här härjande elden fick samtliga ligga i selen från första ögonblicket till dess övningen avblästes kl. 15.15.

Björkviksövningen är den första i sitt slag i länet med samtliga ifrågakomna organisationer pådragna.

En stor vinst med övningar av detta slag är att resp. chefer och personal från de skilda organisationerna lär känna varandra under fältnässiga förhållanden, en annan att de få klart för sig vikten av att brandmännen får arbeta med sin huvuduppgift. Därjämte får allmänheten se att lottor, Röda kors och hemvärn inte

NYHET FRÅN BRISSMANS

Lättmetallshjälm med ställbar inredning

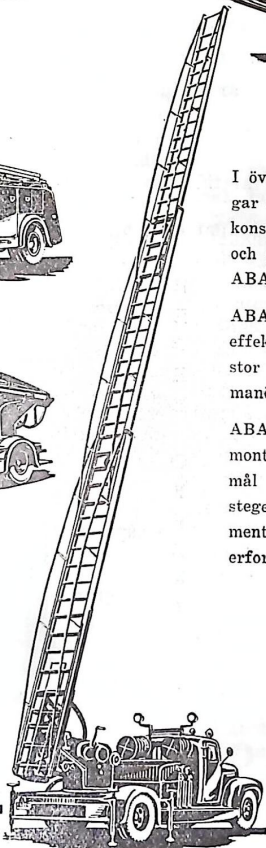
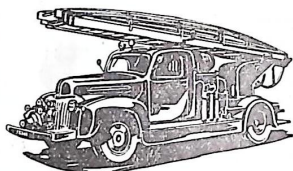
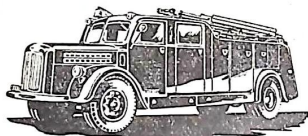
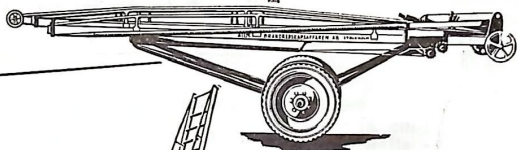
Storleken kan ändras upp till 3 cm. på ett par minuter. Mjuk anliggningsrem som passar alla huvudformer och håller hjälmen stadigt på huvudet utan att trycka. Hjälmens är helt krymp- och rostfri. Patentsökt. Våra lättmetallshjälm har 3 gånger bättre värmskydd än lackerade stålhelmar.

C:a 30.000 hjälmor sålda sedan 1938. Finnas för omgående leverans. Sändas kostnadsfritt till påseende. — Gamla hjälmor kunna även förses med den nya inredningen och ompoleras.

Brandbilar och all övrig brandmaterial till lägsta priser.

BRISSMANS BRANDREDSKAP, Inneh. f. Brandmäst. F. Brissman, Halmstad. Tel. 8333

MEKANISKA STEGAR

I över ett halvsekel ha vi tillverkat stegar för de mest skilda behov. Beprövade konstruktioner, en kunnig arbetarstam och ett förstklassigt material garanterar ABA-stegarnas överlägsenhet.

ABA-stegarna äro stabilt byggda med effektiva säkerhetsanordningar. De ha stor bärkraft och äro synnerligen lättmanövrerade.

ABA-stegarna byggas även för fast montage på bilchassier. För detta ändamål tillverka vi en specialkonstruerad stege som är noga avvägd och utexperimenterad så att minsta möjliga kraft erfordras vid manövreringen.

*Ring eller tillskriv oss
för närmare upplysningar.*

ALLMÄNNA BRANDREDSKAPSÄFFÄREN AB

Scheelegatan 28

STOCKHOLM

Tel. växel 52 07 95

CALMUS KONTROLLSTATIV

(pat. sökt)

möjliggör en **ständig, effektiv** kontroll av Edra kolsyresnöapparater

*Kontrollstativ
för typerna 1 1/2 och 3*

Varje man kan varje ögonblick
konstatera om brandberedskapen
är fullgod.

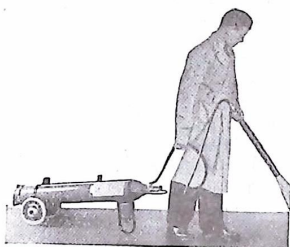
Högsta säkerhet för funktion.

Sparar tid och arbete.

Skapar ordning.

*Kontrollstativ
för typerna 6, 8 och 10*

*Liggande arbetsläge
= rätt arbetsläge
Lättransporterad enmansapparat*

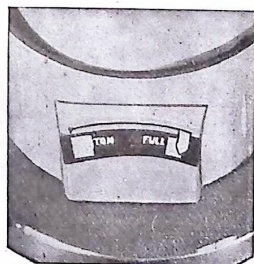
B
E
G
Ä
R

O
F
F
E
R
T

AKTIEBOLAGET CALMUS

ERIKSBERGSGATAN 38

STOCKHOLM

Tel. 20 10 21, 20 10 32

*En visare markerar
"FULL" - "TOM" och
mellanlägen*

Automatiska kolsyreanläggningar — Automatiskt brandalarm

Ordet fritt

"Skall statsegendom få brinna?

SJ betalar ej för släckning"

Under ovanstående rubrik lästes i pressen den 12 november 1950, att SJ vägrat ersätta kostnader för den kommunala brandkårens släckning av ett slipersupplag på Oleby järnvägsstation. Upplysningen innebär ingen nyhet, men den kan ge anledning till vissa reflektioner och kanske åtgärder.

Varje kommun är enligt lag skyldig hålla ett brandförsvar, som är godtagbart med hänsyn till riskerna inom släckningsområdet. Brandkåren är skyldig att släcka utan ersättning av det brunnas ägare. Om man satte punkt här skulle, särskilt i ekonomiskt svagare kommuner förhållandet bli det, att brandchefen sannolikt, med eller utan uppmaning från egna myndigheters sida, skulle tveka att tillkalla hjälp, säkerligen många gånger även, när klokheten inbjöd till begäran om hjälp. Följden bleve större skador genom utebliven eller för sent anländ släckningshjälp. För att undanröja dylik tvek-

samhet har ett antal brandförsäkringsbolag förbundit sig att efter viss taxa ersätta ej blott tillkallad släckningshjälp utan även den egna kårens kostnader för släckning av i bolagen försäkrad egendom. Även de bolag, som ej biträtt förbindelsen, betala i regel ersättning enligt samma grunder. Åtgärden kan sägas vara generös men säkert också klok och motsvara sitt pris. Förbindelsen gäller i huvudsak landsbygden och här kan en kommun ofta icke utan oskäliga kostnader (och sådana få enligt lag icke åläggas en kommun) hålla ett brandförsvar, som ensamt räcker för bekämpande av ens medelstora eldsvådor.

Är en risk oförsäkrad, erhåller emellertid risk ingen släckningsersättning. Men en oförsäkrad större privat risk hör väl numera till sällsyntheten. Ligger en dyrbarare anläggning inom en kommun, erhåller kommunen ett värdefullt ekonomiskt stöd, jämväl till brandkåren, skattevägen och anläggningen kan dessutom stundom åläggas egen industribrandkår.

Allt detta gäller icke statliga anläggningar. Kommer man till statens, blir förhållandet ett annat. Staten har inga försäkringar och vägrar på grund härav att betala släckningskostnader vid bygdebrand även för ev. tillkallad släcknings-

bara finns som organisation på papperet utan att de också fungerar, och fungerar bra.

De fingerade skadornas omfattning.

Byggnaderna B och C helt avbrända; skogspartiet mellan landsvägen till Katrineholm och Björkviks kyrka trubbiga vinkeln (B, C, D) avbränt; kommunalhusets vind och underliggande våning (D) svårt eldskadad; samt en byggnad med mek. verkstad urläst och svårt eldhärad (byggnad norr om punkt D).

När de mot katastrofbranden kämpande efter två timmars intensivt arbete — vilket i verkligheten torde ha tagit c:a sju timmar — hade slutfört sina uppgifter kom lottorna med en prima överraskning: Utspisning på kyrkbacken för ett 100-tal

personer med bredda smörgåsar, köttsoipa och kaffe, vilket allt uppskattades till fullo av samtliga.

Efter utspisningen ställde deltagarna upp i öppen fyrkant med blottade fanor. Konsumenten höll genomgång av övningen. (Anm. genom kontrollrapporterna erhåller övningsledaren en klar överblick av var och en av de deltagande organisationernas prestation.)

Länsbrandinspektören framhöll i sitt anförande betydelsen och nyttan av att dylika övningar komma till stånd inom vårt land.

Efter konsulentens och länsbrandinspektörens anförande blev det parad för fanan och en andaktsstund med tänkvärda och manande ord av kyrkoherde Erik Norrman.

Mtz.

hjälp, för vilken kommunen alltså får en direkt kontant utgift. Är detta riktigt? Ja, juridiskt, ty staten har ju ej brandförsäkrat eller biträtt bolagens förbindelse. Och staten har genom lag bestämt, att alla kostnader för släckning inom kommun skall betalas av denna. Men man kan då fråga vidare: Är det lämpligt? Staten har i brandlagens § 7 själv bestämt, att kommuns omsorger rörande sitt brandförsvar skall utsträckas "allenaast i den mån oskäligen kostnad därigenom icke åsamkas kommunen". Alltså skall den stackars brandchefen antingen låta statens tillhörigheter brinna ned i den mån han med egna resurser ej förstår hindra detta, eller också kanske åsamka sin kommun en efter dess förhållanden oskäligen kostnad genom tillkallande av betryggande släckningshjälp. Och märk väl: från statens anläggningar inom kommunen erhåller denna ingen hjälp i form av skatt. Många gånger äro statens egendom av den typ, som representera stora värden utan att sysselsätta nämnvärd personal, varför skatt därifrån ej ens indirekt inflyter eller det lönar sig att ålägga eget brandförsvar. (Som exempel kan nämnas kraftverk, transformatorstationer, museer m. m.)

Nu kan det sägas, att staten skänkt särskilt de mindre kommunernas brandförsvar en hel del i form av statsbidrag till brandstationer, motorsprutor, slang och branddammar. Men inte tänker en brandchef eller ens en kommun på rimligheten, att just den kommunen skall betala tillbaka en del av detta bidrag vid eldsvåda. Statsbidragen måste väl också mindre betraktas som lån, som skall kontant återställas, än som en gåva, särskilt i en tid, då allting skall bestämmas av staten och följaktligen alla skatter gå till den.

Några frågor.

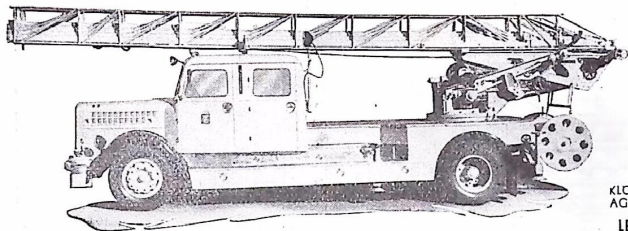
Det har förut med rätt stor sanning sagts, att så länge den enskilde kan hålla sig skadeslös för brandskada genom försäkring till fulla värdet och försäkringsbolagen genom att reglera premiernas storlek, är det närmast ett statens intresse att å medborgarnas vägnar verka

för ett gott brandskydd. Jag vill då ställa följande frågor till staten: Skulle icke staten kunna, i likhet med brandförsäkringsbolagen, betala kostnaderna för släckning i staten tillhöriga anläggningar enligt samma grunder som bolagen? Skulle detta ekonomiskt betyda så mycket för staten, som äger så stora värden, att den med fördel är sitt eget försäkringsbolag? Ha icke medborgarna i landet rätt att fördra, att staten själv visar största möjliga omtänksamhet om sin — medborgarnas egendom? Ty ersättning av släckningskostnaderna kan spela en rätt stor roll. Vore det inte dessutom konsekvent, när staten redan nu betalar kostnaderna för släckning av brand i skog och t. o. m. i sådan tillhörig enskild ägare?

Det må framhållas, att staten, och just SJ, åtminstone i ett fall, om än något motsträvt, gjort undantag. SJ begärde på sin tid, att en större stads brandkår skulle verkställa släckning längs en viss banlinje, ifall sådan begärdes av särskilt angivna baningenjörer. Så inträffade en natt strax utanför stadens gräns en kollision mellan ett persontåg och ett bensinlastat tåg, till råga på eländet under tätast möjliga dimma. Bensin i stora mängder rann ut och antändes. Människoliv hotades och gingo för övrigt till spillo. En stationskarl ringde stadens yrkesbrandkår med förbigående den lilla kommunens borgarbrandkår, vilken förresten saknade resurser för en dylik släckning. Så småningom översändes räkningen — av formella skäl till kommunen, givetvis med tanke, att den skulle vidarebefordras till och betalas av SJ, ej minst på grund av SJ:s tidigare begäran. Men SJ vägrade, emedan ej vederbörande baningenjör begärt hjälpen. Efter kontakt med distriktschefen, varvid framhölls stationskarlens berömvärda klokhet och rådighet samt hot, att brandkåren skulle vägra vidare hjälp, om den ej begärdes den lagliga vägen av vederbörande kommuns brandchef, och vidare framhållande av allmänna opinionen, om SJ eftersatte allmänhetens skydd av så byråkrattiska skäl, förklarade distriktschefen, som var en klok karl, att räkningen skulle betalas på hans risk. Så skedde också. Om

VÄRLDSMÄRKET MAGIRUS MASKIN- STEGAR

KLOCKNER - HUMBOLDT - DEUTZ
AG WERK ULM - DONAU

LEVERANSER 1949-1951

EN AV STOCKHOLMS BRANDKÄRS NYA MAGIRUSSTEGAR PÅ SCANIA-VABIS CHASSI

Stockholm: 3 st. 30 m. stighöjd
Göteborg: 1 st. 26 m. stighöjd
Malmö: 1 st. 30 m. stighöjd
Norrköping: 1 st. 30 m. stighöjd
Karlstad: 1 st. 30 m. stighöjd
Östersund: 1 st. 26 m. stighöjd
Sandviken: 1 st. 25 m. stighöjd

LUCEMA AB

GENERALREPRESENTANT FÖR SVERIGE

NYBROKAJEN 7 - STOCKHOLM - TELEFON 21 00 38, 21 09 26

AB SVENSKA TEMPUS

KUNGSGATAN 38 - STOCKHOLM - TEL. 111835

*Kolhydratnösläckare
med Snabbventil*

bättre

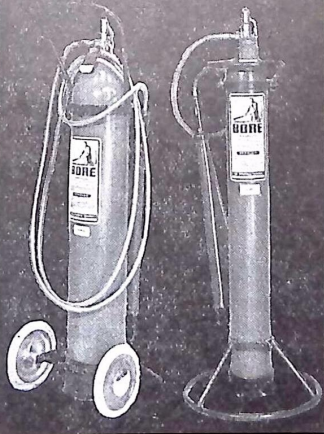

ett ryck och den är helt öppen
- lätt att stänga av

bättre

större snöbildning gjord av stark unicastfiber

bättre

koppartrådsomspunnen högtrycksslang med Tempus specialkopplingar

bättre

beslag av stålror apparaterna står stadigt och är lätta att flytta

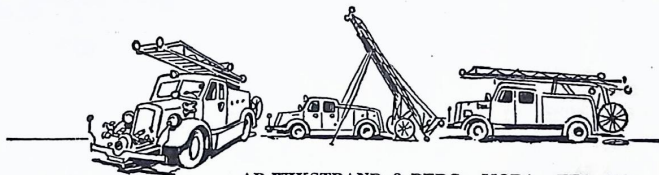

HÄLSINGBORGS BRANDKÅR

använder **WI-BE** stegen

Hälsingborgs Brandkår har monterat en WI-BE-stege typ GGF-22 på en av sina senaste brandbilar. Stegen är en helsvetsad stålrörsstege med en max. höjd av 22 m. Godkänd av Kungl. Arbetarskyddstyrelsen.

För brandkårsbruk ha vi även ett flertal andra stegtyper, av vilka vi speciellt vilja framhålla våra skarvstegar av lättmetall. — Begär offert.

AB WIKSTRAND & BERG · MORA · TEL 480

stationskarlen fick föreslagen belöning, är ej bekant. Han hade varit värd en sådan, om han nu hann att tänka före alarmeringen.

Motion i riksdagen efterlyses.

Jag vill med denna artikel vädja till någon riksdagsman att motionera i frågan. Brandkårens ha visserligen ej den juridiska rätten till ersättning men anse sig ha den moraliska. Kanske kunna de få även den juridiska.

Curt Bergström.

Släckningskostnaderna skola betalas av kommunen

Med anledning av de felaktiga uppgifterna i dagspressen angående ersättning för brandsläckningskostnaderna vid Oleby järnvägsstation, som givit anledning till ovanstående, gör *Riksförbundets sekreterare* följande påpekande:

Enligt brandlagen skall varje kommun ordna ett betryggande brandförsvär.

Detta brandförsvär har skyldighet att släcka alla inom släckningsområdet uppkomna eldsvådar, oavsett om egendomen är försäkrad eller oförsäkrad, statlig eller privat.

Några lagstadgade bestämmelser om ersättning finnas icke utan försäkringsbolagen ha frivilligt åtagit sig att enligt en viss taxa och till en viss gräns ersätta släckningskostnaderna.

Det finns icke några bestämmelser att ägare av privat, oförsäkrad egendom skall betala ev. släckningskostnader.

I stället är det så att kommunen i detta fall liksom vid statlig egendom får betala hela kostnaden.

Som orientering kan slutligen nämnas, att Riksdagen till Konungen den 13 maj 1948 inlämnat en skrivelse, som slutar: "hemställa... om utredning i vad mån kommun av statsmedel bör beredas ersättning för kostnader, åsamkade genom kommunal brandkårs deltagande i släckning av brand i staten tillhörig oförsäkrad egendom".

NOTISER

Kommentar till Arbetskommissionens meddelande nr 31/1950.

1. Lagar och förordningar.

Svensk författningssamling nr 71/1911 har inarbetats i nr 703/1939.

2. Genom de stora beställningar, som gjorts i anledning av meddelandet, har viss litteratur slutsåts.

Statens Provningsanstalts meddelande nr 3, 13, 35 a och b, samt 94 äro slut. Nytryckning kommer icke att ske. Cirkulär nr 18 skall nytryckas i en aktuell upplaga och utkommer troligen under sommaren.

Statens Brandinspektion: cirkulär nr 1 och 8 omarbetas för närvarande och beräknas utkomma i nya upplagor inom de närmaste månaderna. Cirkulär nr 4 skall omarbetas, varvid mera detaljerade uppgifter om planläggning av brandstationer skola lämnas. Cirkulär nr 10 omtryckes just nu i en mera aktuell upplaga. Ett nytt cirkulär, nr 14, benämnt "Anvisningar angående brandförsvärets ordnande efter den nya kommunindelningen" beräknas utkomma under första kvartalet.

Litteratur: "Brandlagen och brandstadgan med kommentarer" av B. Petri är slut. Boken omarbetas för närvarande, varvid aktuella rättsfall kommer att medtagas. Den beräknas utkomma till sommaren. "Brandrisiker vid förvaring eller användning av gasverk, acetylen- och syrgasbehållare" av J. Averstén skall nytryckas snarast. "Några synpunkter på brandrisken vid bristfälligt utförd isolering på rörledning" av Sjöstrand och Thulin samt "Om självantändning" av W. Bergquist äro slut och skola icke nytryckas. "Utbildningsreglemente för brandkärer" av B. Hildebrand är utgången, men ny upplaga föreligger i korrektur och beräknas utkomma i slutet av februari månad.

BILAGA.

Med detta nr av Brandkärstidskrift medföljer som bilaga ändringar och tillägg av matrikel 1949.

Brandkärs-RM i handboll

Slutspelet i brandkärernas riksmästerskap i handboll avgjordes den 27 och 28 januari i Uppsala. Turneringen har i år, liksom i fjol, varit indelad i fyra zoner med ett deltagarantal av 13 brandkärer. Segrarna i respektive zoner möttes så i en två-dagars-turnering för att göra upp om mästerskapet.

Resultaten inom zonerna:

Zon 1.

1:a omgången: Skövde—Jönköping 19—13

Trollhättan—Göteborg 17—9

Final: Skövde—Trollhättan 13—14

Zon-segrare: Trollhättan.

Zon 2.

1:a omgången: Lidingsö—Västerås 12—13

Final: Västerås—Örebro 11—22

Zon-segrare: Örebro.

Zon 3.

1:a omgången: Stockholm—Norrköping 5—19

Final: Norrköping—Karlstad 12—8

Zon-segrare: Norrköping.

Zon 4.

1:a omgången: Östersund—Ludvika 15—8

Final: Uppsala—Östersund 18—11

Zon-segrare: Uppsala.

Så är vi framme vid final-omgången, där Örebro, Norrköping, Uppsala och Trollhättan skulle göra upp om mästerskapet. Lottningen utföll så att Norrköping mötte Uppsala i första matchen medan Örebro mötte Trollhättan i den andra.

Resultat: Norrköping—Uppsala 20—5
Örebro—Trollhättan 13—10

På söndagen följde sedan finalerna om första och tredje pris. Mathen om tredje pris blev som väntat en seger för Trollhättan och siffrorna skrevos till 19—5.

Finalmatchen blev just den spännande och jämna match, som man räknat med. I halvtid var ställningen 3—2 till Örebro och i mitten av andra halvlek ledde fortfarande Örebro (6—5), då Norrköping i en avgörande spurt slog in fyra mål i följd och ändrade ställningen till 9—6 i egen favör. Slutresultatet blev 10—7.

Resultat.

1. Norrköping. 2. Örebro. 3. Trollhättan. 4. Uppsala.

Efter matcherna förrättade brandchefen Rehnström prisutdelningen, varvid han bl. a. överlämnade Albin Motors vandringspris till Norrköpingslaget. Pris till bäste spelare tillföll Örebros målvakt Ehrenståhle.

I det segrande laget spelade: A. Jönsson, G. Andersson, L.-E. Andersson, S. Carlsson, L. Brandell, A. Höög, L. Nilsson, T. Gustafsson, I. Knutsson, A. Dahlberg.

Ett önskemål till nästa år vore, att arrangörerna av nästa års finalspel i god tid finge reda på detta, så att det hela kunde löpa en smula smidigare, vilket gjorde att en trevlig tävling kunde bli än trevligare. Vidare önskas ett större deltagarantal. Hur är det med handbollen i södra Sverige? Alltså väl mött nästa år — även Skåne. Vi kommer! (sätt. anm.) I. K.

DEN VÄLKÄNDA SKUMVÄTSKAN
SCHAUMGEIST FINNES ÅTER
I MARKNADEN

LUCEMA AB

NYBROKAJEN 7, STOCKHOLM - TEL. 21 00 38, 21 09 26
GENERALREPRESENTANT FÖR SVERIGE

Bemärkelsedagar

50 år.

10/3 Eriksson, G. Brandmästare, Strömstad.

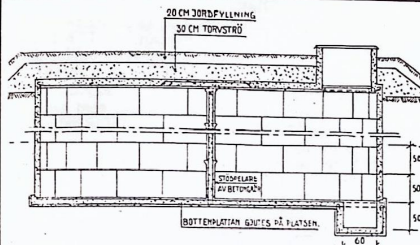
40 år.

27/3 Sjöström, R., v. Brandchef, Gällivare.

Till salu

1 st. motorspruta, API-99 av år 1947, i fullgott skick.

Närmare upplysningar per tel. Rotebro 31.

BRANDRESERVOARER

av monteringsklara betongdetaljer.

Låg anläggningskostnad.

Godkänd av Statens Brandinspektion för erhållande av statsbidrag.

Tranemo Cementvaru AB

Tranemo

Tel. 701 50

(Svenljungeområdet)

Monteringsklara branddamm med tak av betong.

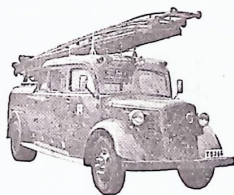
BRANDBILAR — AMBULANSER

och SPECIALFORDON för BRANDKÄRER byggs vid vår karosseriverkstad i önskat utförande.

Försäljning av alla slags förekommande brandredskap.

Tillverkning av: Slangväskor, slanglådor och vattentankar m. m.

(Begär offert!)

BRANDSKYDDSTEKNISKA BYRAN, KALMAR

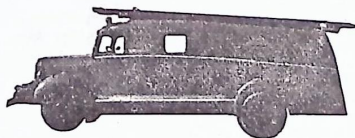
Ulfeldgatan 16

Tel. 129 76 - verkst. 161 76

Brandbil modell BRISSMAN, med svängt, bakåtlutande tak, plats för 800 meter slang, tank om 800 liter, 2000 min./lit. frontpump. Levereras kompletta med chassi och pump eller byggs på egna chassi. Leveranstid för närvarande c:a 3 månader.

Billiga priser.

Begär offert.

BRISSMANS BRANDREDSKAP

HALMSTAD

Telefon 3333

Brandmästare

Nyirättade befattningen som brandmästare vid Strängnäs borgarbrandkår är till ansökan ledig att tillträdas den 1 april 1951.

Kompetensfordringar: Brandmästarekurs kat. I samt därefter minst 3 års tjänst vid yrkesbrandkår eller Brandchefskurs kat. II med minst 10 års tjänst vid borgarbrandkår.

Löneförmåner enligt 16 lönegraden i stadens löneordning. Befattningshavaren är skyldig att bo tjänstebostad om två rum och kök i brandstationen samt är skyldig underkasta sig gällande eller blivande tjänste-, avlönings- och pensionsreglementen.

Ansökan ställes till Brandstyrelsen men insändes till brandchefen, adress Regementsgatan 2. Till ansökan fogas åldersbetyg, läkarbetyg, uppgift om civilstånd, samt övriga handlingar som sökanden önskar åberopa. Samtliga handlingar skola vara inkomna senast den 10 mars 1951.

BRANDSTYRELSEN.

BRANDMÄSTARE

En nyirättad befattning som BRANDMÄSTARE vid Karlskoga stads brandkår kungöres härmed till ansökan ledig att tillträdas den 1 april 1951 eller snarast efter detta datum.

Endast den som genomgått brandmästarekurs kategori I, vid Statens Brandskola kan ifrågakomma till befattningen för vilken gälla bestämmelserna i brandlagen, brandstadgan, stadens brandordning, tjänste- och pensionsreglemente för stadens ordinarie befattningshavare samt de övriga reglementen och instruktioner för tjänsten, som kunna bliva gällande.

Befattningen är placerad i 18 lönegraden i för staden gällande löneplan. Till befattningshavaren utgår dessutom fria uniformspersedlar enligt fastställt beklädnadsplan.

Befattningshavaren är vidare skyldig att på anmodan bebo anvisad bostad, som sedermera kommer att anvisas och härför erlagga fastställt hyresavgift.

Till brandstyrelsen ställad ansökan, åtföljd av åldersbetyg och de handlingar sökande önskar åberopa samt på begäran läkarintyg, skall vara brandchefen tillhanda senast den 5 mars 1951.

Ytterligare upplysningar om befattningen lämnas av brandchefen, tel. 32040 eller 32560.

Karlskoga den 2 februari 1951.

BRANDSTYRELSEN.

Brandmästare

Nyirättade befattningen som brandmästare samt senare om Länsstyrelsen så beslutar, tillika vice brandchef vid Ljungby stads Borgarbrandkår är till ansökan ledig att tillträdas den 1 oktober 1951.

Kompetensfordringar enligt § 7 gällande brandstadga, minst 2 års praktisk tjänstgöring vid större yrkesbrandkår samt vitsordade goda befälegenskaper. Löneförmåner enligt 15 löneklassen (5.808:— + 12 %) i stadens löneordning samt beklädnadsersättning med 450:— kr. per år. Befattningshavanden är skyldig underkasta sig gällande eller blivande tjänste-, avlönings- och pensionsreglementen, ävenså de ändringar däri, som framdeles kan komma att i vederbörlig ordning beslutas.

Sökanden vara brandstyrelsen reflekterar är skyldig att före antagandet förete läkarintyg samt är vidare skyldig att på anmodan bebo anvisad tjänstebostad. Ansökan åtföljd av åldersuppgift, civilstånd, meritförteckning, betygsskrifter samt övriga handlingar den sökande vill åberopa skall ställas till Brandstyrelsen vara brandchefen tillhanda senast den 1 april 1951.

LJUNGBY STADS BRANDSTYRELSE.

Brandmän

anställas vid Lidingö stads brandkår med tillträde under juni månad 1951.

Befattningarna, som äro placerade i lönegrad 14 med en begynnelselöna av 6.336:— kr. per år och med en slutlöna av 7.140:— kr. efter 9 års tjänst, innefattar fri beklädnad och pensionering genom stadens försorg i SKP. För närvarande utgår rörligt tillägg med 20 %. Blivande befattningshavare är skyldig bebo anvisad modern tjänstebostad om antingen 2 rum och kök för en hyra av 100:—/månad eller 1 enkelrum för en hyra av 52:—/månad, allt inkl. värme.

Sökande, som icke bör vara över 30 år, skall besitta yrkeskunskaper som ex. bilper. snickare, målare eller inneha andra jämförbara kunskaper.

Brandmän, som önskar tillgodoräkna sig förut gjord tjänstgöringstid inom yrkesbrandkår, har att angiva detta i ansökningshandlingarna.

Ansökan, åtföljd av åldersbetyg, betygsskrifter, uppgift om körkort och andra handlingar som sökande önskar åberopa, skall vara brandchefen, Lidingö tillhanda senast den 26 februari 1951. Närmare upplysningar lämnas per telefon Sthlm 654680.

BRANDCHEFEN.